

Willy Fastenau: 75 jaar na dato 15 augustus 1943

W e woonden in de Meidoornlaan op no. 5. Het gezin bestond uit Vader, Moeder en 4 kinderen: Maarten 14 jaar, Bram 11 jaar, Willy 3 jaar en 8 maanden, Adri 6 maanden oud. Naast ons op no. 3 woonde de familie Schouwenaar en op no. 7 woonde de familie Clarisse.

Die zondagavond (15-8-1943) om ongeveer 20.30 uur werd ik door moeder uit bed gehaald. Ik kreeg een gebloemd jurkje aan, maar geen schoentjes of slofjes.

We gingen naar de schuilkelder achter de huizen. Ook buurman Schouwenaar en zijn zoon Piet gingen in de schuilkelder. Het was er heel donker en tegen de wanden stonden houten banken. Maarten kreeg opdracht om op mij te passen, Bram zat naast Vader en Adri lag bij Moeder op schoot. Er was een hels lawaai en iedereen schreeuwde en huilde. Op eens trok Maarten me mee naar de andere kant van de schuilkelder. Er traptelen velen op mijn blote voetjes; ik had immers geen schoentjes aan. Toen was er een grote dreun een niet te omschrijven geluid. Maarten had me onder een bank geschoven. Toen ik bij kwam, werd ik al gauw opgetild. Buiten een chaos van mensen die hun familie zochten. Zo ook mijn broer Maarten. Omdat mijn benen nogal bloedden, heeft een man mij onder zijn arm genomen en werd ik vlug met de fiets naar het nood ziekenhuis in de school aan de Bonedijkestraat gebracht. Daar werden mijn benen verzorgd en verbonden. Ik heb een week in het ziekenhuis gelegen. Maarten had een shock en in de schuilkelder waren twee baby's. Maar wie was Adri? Het werd al gauw bekend: Vader had voor ieder van ons een plaatje gemaakt met naam, geboortedatum enz. erop, wat we altijd moesten dragen. Zo'n plaatje had baby Adri ook tussen zijn kleertjes zitten. Daarna werd het duidelijk dat mijn ouders en broer Bram het bombardement niet overleefd hadden. In een klap waren wij wees.

Na beraad werd Maarten voorlopig bij familie ondergebracht. Baby Adri werd door, de jongste zus van moeder, tante Pie en Oom Ko van Driel opgenomen in hun gezin. Hij ging naar Zeeuws Vlaanderen en woont daar nog steeds. Hij is nu 76 jaar oud. Ikzelf werd opgenomen in het gezin v. Everdingen aan de Keersluis te Vlissingen. Daar woonde tante Coba en oom Willem v. Everdingen. Oom Willem was brugwachter aan de Keersluisbrug. Maarten werd tenslotte naar een kostschool in Zeist ondergebracht. Maarten is dit jaar in maart op 90 jarige leeftijd overleden. Hij wilde nooit praten over de oorlog.

Oorlog en Bevrijding aan de Keersluis

Voor de oorlog stonden drie brugwachters woningen tegenover de Keersluis brug. Op nr. 1 woonde de fam. Hamelink, op nr. 3 woonde de fam. Van de Sanden en op nr. 5 woonde de fam. Van Everdingen. Tijdens de eerste oorlogsjaren zijn de woningen 3 en 5 zodanig beschoten dat deze af afgebroken werden. De twee families kregen elders onderdak. Fam. V. Everdingen ging op nr. 1 wonen. Het gezin bestond uit Oom Willem tante Coba en hun 3 kinderen: zoon Willem, dochter Saar en dochter Bep.

Op 31 mei 1943 was er een bombardement op de Wasserij De Volharding. Bep werkte daar, en is met de andere meisjes en huishoudster getroffen. Bep was 20 jaar oud. Een hele slag voor mijn oom en tante.

Na dat ik uit het ziekenhuis kwam ben ik eerst bij fam. van mijn vader geweest. Door omstandigheden kon ik daar niet blijven. Toen ben ik bij oom en tante aan de Keersluis opgenomen.

In het begin was het voor beide partijen best wel moeilijk. Wij woonden daar helemaal alleen. De straat Paul Krugerstraat liep tot de v. Dishoeckstraat. Vanaf die straat liep een brede zandweg tot de Keersluis. Aan onze kant was een groot hek, gesloten, en stond altijd een Duitse soldaat op wacht. Konden we niet door naar de stad. We moesten dan over de Singel of Koningsweg via Aagje Dekenstraat naar de stad. Aan de rechterkant van de zandweg stonden barakken waar de Duitsers in huisden. Ik had niemand om te spelen, dus was ik vaak bij oom Willem aan de brug.

Op een dag kwam oom Willem met een koe en schapen naar huis. Die waren losgebroken. De schapen stonden bij ons aan de paal van de waslijn. De koe werd in de schuur voorlopig gezet. Maar dat beest ging staan loeien. Hij had honger en kon zijn melk niet kwijt. Tante Coba kon melken dus werd onder de koe gezet om te melken. Maar de situatie bleef onhoudbaar. Oom Willem heeft de koe aangegeven en werd de koe geslacht. De schapen waren al opgehaald. Een andere herinnering is: Er was een schip met kolen aangekomen, natuurlijk voor de Duitsers. Oom Willem ging naar de havencommandant om te vragen of hij ook wat kolen kon hebben voor het kacheltje in de wacht. Hij kreeg een bewijs om de ruimen van de boot aan te veegen. Gauw wat vertrouwde mensen bijeen geroepen; ze gingen met een handkar wel 3 keer met hetzelfde briefje kolen halen.

In de nacht werd de brug opengezet zodat er niemand naar de overkant kon. Maar de Duitse soldaten wilden wel naar de stad kunnen om zich te vermaken en drinken. Daarom werd een roeiboot met spanen aangelegd zodat ze bij terugkomst konden overvaren. Ja, ja maar op een nacht was er groot spektakel aan de brug of liever gezegd in het kanaal. Mijn oom ging eens kijken en zag verschillende Duitsers in het kanaal liggen, stom dronken natuurlijk. Hij heeft ze er toch maar uitgehaald en overgezet naar de andere kant. Een visserman genaamd Cortvriendt(?) had een gedeelte van het kanaal bij de brug gepacht om fuiken te zetten; hij had gezegd tegen mijn oom ik moet vluchten maar ligt jij de fuiken maar dan hebben jullie paling. Zo gezegd zo gedaan. Wij aten in de oorlog gebakken paling.

Een ander verhaal: Het water kwam opzetten door dat de dijken gebombardeerd waren. Op een namiddag belden Duitsers bij ons aan. Ze waren door het water verjaagd uit hun kampementen. Ze wilden in onze woning en wij moesten er uit. Maar dat ging niet gebeuren: Oom Willem ging wederom naar de havencommandant en vertelde wat er aan de hand was. Hij zei nou dan zet ik de brug open en vertrek ik. Maar dat ging niet door. Hij kreeg wederom een bewijs met hakenkruisstempel erop

dat wij in het huis moesten blijven. Het briefje werd onder de neus van de commandant gehouden en vloekend dropen ze af.

In de maand oktober waren alle bruggen en sluizen met springstof “versierd” zo ook de Keersluis brug. Er liep een Duitser constant op de brug. Het was de bedoeling dat ze de bruggen zouden laten kapot springen zodat er geen geallieerden over konden. Goede raad was duur: maar op een donkere avond kwamen een paar mensen bij ons thuis Ik kende ze niet. Ze hadden donkere kleren aan. Oom Willem ging met ze mee. Achteraf ben ik aan de weet gekomen: ze zijn met een roeiboot onder de brug gevaren en aan een kant de springstof van de lange zijde afgesloopt. De springstof hebben ze begraven op het Eiland. Om die reden is de Keersluis brug niet de lucht in gegaan.

Weldra kwam de aanloop naar de bevrijding: er gingen matrassen naar de kelder van ons huis. We verbleven en sliepen in de kelder. Tegenover ons huis lag een bunker met geschutskoepel. De Duitsers kwamen naar ons toe en we moesten ook weer terug in de kelder. Hun boodschap was: als we een schot van jullie ontvangen schieten we het huis totaal plat. Er was veel lawaai uit de stad, maar wij wisten niet wat er aan hand was. Ik sprak de woorden: moeten we nou zo bevrijd worden? Dat zinnetje is jarenlang in de familie gebruikt.

Op een moment ging neef Willem de trap van de kelder op. En zag een commando van de geallieerden door het raam naar binnen kijken. Weer allemaal uit de kelder en werden sigaretten gedeeld.(niet voor mij natuurlijk). We moesten weer terug in de kelder want ze moesten die bunker aan de overkant nog innemen. Je begrijpt wel dat de volwassenen het benauwd kregen denkend aan de woorden van de Duitse commandant. De soldaten nestelden zich boven op zolder en konden zo door de zolderraampjes de bunker onder vuur nemen. Ook voor het huis werd er van alles opgesteld. Er werd geschoten maar van uit de bunker werd niets gehoord. Ze wilden er niet uit komen, toen werd de bunker lek geschoten zodat er water in kwam. Toen kwamen ze er uit met een wit laken aan een stok en kwamen over de brug en riepen Der Krieg ist fertig.

Nog was het niet klaar. Er werd ons gezegd dat we toch weer in de kelder moesten. Ze moesten Middelburg nog bevrijden. Ze stelden allerlei geschut op want ze wilden zo commandant Daser tot overgave dwingen. Gelukkig is dat niet doorgedaan want Generaal Daser gaf zich over.

Vlissingen was Bevrijd

Na enige dagen kwam er een groep Engelse soldaten bij ons. Ze gingen zich vestigen in de verlaten kampementen van de Duitsers. Ze hadden lang geen water gezien. Maar wilden zich graag wassen en opknappen. Wij hadden geen waterleiding maar wel een regenput. Ze hebben zich kunnen wassen en schoon maken.

Spoedig kwamen de verhalen los. En kwamen ze regelmatig bij ons op bezoek. Ik vond het allemaal geweldig. Ze noemden de barakken kamp 5 en kamp 6. Zodra ik wakker was ging ik op weg naar kamp 5. Daar was een soldaat Johnny genaamd waar ik mee

speelde en chocolade kreeg. Johnny was nog maar 18 jaar oud. Hij is later in Duitsland gesneuveld. Een andere soldaat Joe kwam ook regelmatig bij ons. Oom Willem kon een beetje Engels. In die tijd liep ik op klompen. Hij zei no good for you. Ik moest mijn voet op een papier zetten en hij zou het aan zijn vrouw melden dat ze schoenen voor mij op zou sturen. Mijn nicht wilde ook haar voet wel op een papier zetten. Maar Joe zei my wife kills me. Haar maat was een beetje te groot natuurlijk, het was geen kindermaat meer.

Met de Kerst kwamen ze allemaal zingend naar ons toe. Tante Coba moest een grote pan geven. Zelfs de grootse pan was te klein. Op de kachel maakten ze van alles klaar. Dus we konden mee smullen.

Met mijn verjaardag kwamen ze met een grote taart met opschrift: Happy birthday to Willy. Op een moment zei Johnny dat hij met nog twee maten naar Brussel ging, en over 3 dagen terug zou komen. Hij beloofde me: ik breng een dolly (pop) voor je mee. Tante Coba zei och dat vergeet hij wel. De drie dagen wachten waren eindeloos. Maar na die dagen zag ik ze aankomen lopen met zware rugzakken. En inderdaad Johnny had voor mij een pop meegebracht. Wat was ik blij met mijn pop.

Een ander voorval deed zich voor dat wel ernstig was. Achter ons huis was een veld van een boer. Maar dat was helemaal onder water. In het midden stond een huisje voor materialen van de boer in te zetten. Verschillende jongens hadden daar iets zien bewegen en vertelden dat aan de soldaten. Inderdaad die gingen er met een rubberboot op af, en ook bewapend. Wij moesten allemaal weg. Ja er zaten Duitse soldaten in het huisje. Ze konden niet meer weg vanwege het water. Een van hen wilde zich niet overgeven en wilde ook niet mee. Hij werd ter plaatse dood geschoten.

Inmiddels zijn we bij februari 1945: de soldaten gingen verder trekken richting Duitsland. Wat later in september trouwde mijn nicht Saar met Jos Broeke Sr. Jos was uit Duitsland terug gekomen waar hij als dwangarbeider te werk gesteld was. In september 1946 werd hun zoon geboren Jos Broeke jr.

Jos is nog steeds de weerman van Zeeland. Ik heb veel met hem gespeeld en bemoederd.

Alle familie is nu overleden, behalve Jos. Ik zie hem nog regelmatig.

Willy Fastenau